

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Oroszvázi HARANGSZÓ

VIII. évfolyam 6. szám · 2001. advent–karácsony

Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: írják össze az egész földet. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Cirénius volt a helytartó. Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, a Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely. Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és örködték éjszaka a nyájuk mellett. És az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal pedig ezt mondta nekik: „Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.” És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóákarat.”

[Lk 2,1–14]

Üdvözítő született ma nektek!

Olvastuk már úgy a karácsonyi történetet, hogy csak a benne szereplő igékre figyeltünk? Ha így teszünk, észrevehetjük, hogy az egész szakasz tele van mozgalmassággal. Még az éjszakai mező képei is dinamizmust árasztanak magukból: pásztorok tanyáztak és vigyáztak...

Mély lüktetést lehet a szavak alatt érezni. Szinte halljuk az összeírásra érkezők beszédét. Sokan hosszú utat tettek meg idáig, s türelmetlenül várnak a pihenésre. Mindannyian nagy lármával vannak, hiszen nem csak magukra, hanem állataikra is gondot kell fordítaniuk. Mindenkinek szüksége van hajlékra, fekhelyre, itatóra és egy falat kenyérré. Afogadók lázasan igyekeznek minél több ideget szállásolni. Betlehem olyan, mint egy felbolydult méhkas, mintha sejtene: különös történésszíntere lesz az idő teljességében.

Ezekben a napokban is hatalmas tömegek vonulnak a bevásárlóközpontokba és a vásárcsarnokokba, fenyőárusokhoz és zöldségesekhez. Óriási a kavalkád az Aranykapu vásárban és a húsos pultoknál. Mindenkinek szüksége van valamire: még hiányzik egy alapanyag a süteményhez, a keresztyermek ajándékát nagyobb papírba kell csomagolni, és a fenyőcsúcs is most tört el, s majd elfeledkeztem a könyvről... Rohanás, tülekedés, zaj, nyugtalanság, kapkodás. Hogy lesz ebből ünnep? Lesz. Lehet. Nem azért, mert mi képesek vagyunk megteremteni a hangulatot: attól még nem lesz karácsonyunk. De attól nem, hogy mindent tökéletesen befejezünk szentestéig. Az elégedettség nem biztos, hogy díszbe öltözött szívet takar. Mégis lesz és lehet ünnepünk, ugyanúgy, ahogyan az az első az egész világ öröme lett: az Úr Jézus Krisztusnál, Óvele.

A sokaságról, a történelmileg jegyzett nagy esemény részeseiről szinte semmit sem hallunk. Ők a császár parancsának engedelmességgel indultak útnak, s jutottak el Betlehembe. Homály fedi, rádöbbenek-e valaha arra, hogy éppen akkor jártak Betlehemben, amikor megszületett az Üdvözítő. Az evangélium számára jelentéktelennek bizonyulnak. Számukra az a nap olyan volt, mint a többi. Talán külsőségében eltért a megszokottól, de tartalmában mégis olyan volt, mint életük összes többi napja, amin elfáradva hajtották fejüket párnájukra. Ők csak egy júdeai városban jártak, csak az lebegett a szemük előtt, hogy egy fontos kötelességüknek kell eleget tenniük. Félő, hogy

lesznek ebben az évben is olyanok, akik számára pontosan így fog eltelni az karácsony, s mit sem érzékelnek az ünnep tartalmából, előlük annak valódi célja eltarva marad.

S az ige beszél szegény pásztorokról is, akik a városban kívül őrizték a nyáját, és egy csodálatos jelenet szem- és fültanúi lehetek. Bizonyára tudtak a császár parancsáról, de az ott lezajló népszámlás körülményein kívül maradtak. Beesteledve, nyájuk mellett, a pattogó tűznél melegedve már nem anekdotáznak tovább. Valószínű, hogy önmagukra gondolnak, és távolban lévő szeretteikre. De ki tudja, hiányoznak-e nekik, hiszen legutoljára olyan kurtán köszöntek el egymástól, s amikor otthon vannak, akkor sem sikerül minden úgy, ahogyan szeretnék. „A múltkor is türelmetlenül szóltam, és mindig hozzám kell alkalmazkodniuk... Honnan is tudhatnák, hogy tényleg szeretem őket? Lehet, hogy tényleg jobb, ha most itt virrasztok...”

Gondolataik mélységéből hirtelen kell visszatérniük. Az éjszaka csöndjét egy eddig sosem hallott hang zavarja fel. A mennyei küldöttek láttán először öszszerezzenek, megfélemlenek és lepereg előttük bűnnel terhelt életük. Isten ma lesújt, és méltán... Aztán angyalok szólnak hozzájuk és hirdetik számukra az, amiből még sosem hallottak igazit: örömhírt kaptak. Milyen édes szavak ezek: üdvözítő, békesség, jóakarát! Mekkora csoda, hogy az ÚR kegyelmesen gondolt rájuk! Álmaikban és hitük rejtett zugában is alig merték sejtene, hogy a Hatalmas így tekint a porszemnyi emberre. A Mindenható szeretetével, bocsánatával hajolt le, és elküldte a Szabadítót, hogy mentes lehessen az életük a bűntől, s a gonosz mindentártó szándékától.

A történetek után nem tartanak kiértékelést vagy vitát arról, tényleg jól értelmezték-e azt, amit Isten üzent nekik. Nem gyökeredik a földbe a lábuk! Egyik sem akar már pihenni, egyik sem beszél le a másikat az előttük álló útról. Sőt! Semmit sem késlekedve sietnek, s a végén leborulnak Isten Fia előtt. Rátalálnak a jászolba fektetett Gyermekre, és elszáll a félelmük, mert megtalálták az Üdvözítőt. Bűnös, békétlen életükbe eljött közejük Isten szeretete. Szomorúságtól terhelt, szerencsétlen életükbe jött el közejük az Úr, hogy örömük lehessen itt a Földön, és egyszer majd örökké. Csak akkor nyugszanak meg, amikor térden állva magasztalják Istent, hatalmas jóságáért.

Valójában csak akkor lesz békességük, amikor saját szemükkel és saját maguk tapasztalják az Úr Jézus erejét.

Mekkora tömeg vonul majd Isten Fiához ezen a karácsonyon? Mert tény, hogy az Úr Jézus ma is ad jelt (ahogyan a pásztoroknak és bölcseknek sem kellett céltalanul bolyongva keresni őt), most is megtalálható lesz. Ott lesz gyülekezeti közösségekben, az evangéliumban, szentségben. Jön bűnbocsánattal, örök életet kínálva. Lelkével jön, hogy mindent megadjon, amire nekünk igazán szükségünk van. Krisztusszabadító erejével jön, hogy megszabaduljunk bűneinktől, félelmeinktől, hitetlenségünkötől. Áldó szeretetével jön közenk, hogy megtanuljunk Tőle a szeretet titkát, helyrejöjjenek töredezett szeretetkapcsola taink. Irgalmával jön, hogy begyógyulhassanak vélt és valós sebeink. Most is elérhető az Úr Jézus, az Életűjítő, velünk az Isten! De ki akarja őt látni, ki akar Óvele lenni?

Mindenki, aki őszintén magába tekint – ahogyan ezt a pásztorok is tették –, rájöhet, mi hiányzik az életéből. Mindannyian az igazi harmóniát, a boldogságot keressük, lelkünk békességét. A titok, a megoldás nem a karácsonyi forgatagban található, s nem is egy bensőséges családi vacsorában, hanem az Úr Jézus személyében. Aki veszi a bátorságot, mozdul, elindul, és olvas a jelekből, az önmaga is tapasztalhatja, hogy valóban így van, s akkor magára lelhet ebben a szóban: Üdvözítő született ma nektek.

Juhász Gyula Karácsony felé

*Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.*

*... Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.*

*... És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk
rendületlen,
S ne csak így decemberben.*

A karácsonyi nagy öröm

„... hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” [Lk 2,10–11]

Nem gazdagság, nem hírnév, nem tudomány tesz nagy öröm részesévé, hanem a hit. Amerre csak hitelt és hitet talál a Megtartó, ott nyomdokain az öröm rózsája virul, melynek illatát senki előtt sem lehet elzárni: a fényes városok tolongó néppel töltött falai közt és a sivatag puszták csöndes magányában. Az ég és föld titkait vizsgáló komoly bölcsék közt, és a földhöz kötött elméjű együgyűeknél. A tömjénillatos templomokjambor imádkozóinak és a bujdosásba üldözött, de megtért bűnösöknek töredelmes szívében. A világ által irigyelt és magasztalt boldogok és a megvetett száználmas nyomorultak körében. A tapasztalatlan vidor gyermekekénél és a sokat küzdött aggoknál egyaránt fellobbanhat e nagy öröm tüze, mindnyáján egyaránt részt vehetnek e nagy örömben, mely nemcsak hogy az egész zsidó népnek lett öröme, hanem kihatott onnan az örömhír más népekhez is, város városnak, ország országnak, század századnak adta, úgyhogy ma az egész föld kerekességét körülfutja az örvendetes szózat: *nagy örömet hirdetek nektek.*

Vajha mentől többen osztoznának közöttünk is e nagy örömben, mert nekünk is született ma a Megtartó. Az angyal által hirdetett nagy öröm ideje lehet ma is, részesei lehetünk mi is, ha újjászületik szívkünkben e nagy öröm okozója: a Megtartó, az Úr Jézus Krisztus.

Igen sokféle lehet az ok, mi az embereknek nagy örömet szerez, de mi is méltán mondhatjuk nagynak a mi örömlünket Krisztus születése emlékünnepe.

Nagy az öröme annak, kit a csapások üldözni kezdenek, s tehetetlenségében hiába küzd a sorssal, mely napról napra közelebb sodorja a bukás elnyelő örvényéhez, ha nyúl felé áldott kéz, s kiragadja az erőszakos hullámokból – és méltán örül. Hát mi ne örülnénk annak születése napján, ki a menekülés reménye felől kétségbe esett, tehetetlenül vergődő emberiséget a sír szélén megállította, s a maga véres keresztyét tűzte mintegy intő jelül, hogy azon az úton eddig és ne tovább! Nagy az öröme annak, ki váratlanul gazdag örökséghez jut, vagy rejtett kincset talál, vagy nagy fontosságú igazságot fedez fel, mellyel magának jólétet, dicsőséget szerez – és méltán. De még na-

gyobb a mi örömlünknek annak születése felett, ki egy egész' gazdag, nagy országnak: az Isten országának örökösévé tett bennünket, és a boldogság titkát fedezte fel, nem is magának jólétére és dicsőségére, hanem a mi üdvünkre, s szíve drága kincseit: a hit, remény és szeretet gyöngyeit pazar kézzel osztotta szét a szellemileg már elszegényült emberiség közt. Nagy az öröme annak, kit haragvó atyja megint engesztelt szívvel ölel keblére, ki elveszett testvérét megtalálja és felismeri – és méltán. De még nagyobb a mi örömlünknek annak születése felett, ki az egész emberiséget, az Isten haragjától annyiszor vertet visszavezette a keserített atyához, s megtanította az addig rettegett urat: az Istent kegyelmes atya gyanánt szeretni, ki milliók testvéri szeretetével – s e szeretet áldásos jogaival és édes kötelességével – boldogított. Nagy az öröme annak, ki szerencsés volt látni olyan embert, amilyent követendő példa gyanánt állíthat fel, számtalanoknak – és méltán. De még nagyobb a mi örömlünknek annak születése felett, ki az egész emberiségnek példát mutatott az áldásos, önzéstelen, jellemes, istenes életre.

Ilyen számos okunk van nekünk, keresztényeknek e napon nagy örömmel hallgatni az angyal hirdetését: *ne féljete, mert imé, hirdetek ma nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert született nektek ma a Megtartó, az Úr Jézus, Dávid városában.*

Repüljünk mi isléleekben az angyallal, felkeresni a nagy öröm okát. *Találunk ott egy kisgyermeket, úgymond az angyal, bepótlálva feködni a jászolban.*

Csak egy magával is jót tehetetlen kisgyermeket, de aki évek múltán a világ nagyjai közül is óriásilag kimagaslik, s bátor az egész világot élethalálharcra kihívni, s hatalmas a maga bátorsága és lelkesedése jótéteményében ezeket részletetni, erős a gyalázat keresztyét zúgolódás nélkül emelni önnön büntelen vállán a Golgotára. Találunk egy kis gyermeket *bepótlálva*; de az a gyenge kis kéz, mely most maga is tehetetlenül túri a pólya kötelekeit, az a kéz töri össze később millióknak rabláncait, félelmesen pattogatja később a harag ostorát a szentségtörök fölött, az a kéz oszt áldást a szerencsétlenek ezreinek. Találunk egy kisgyermeket *bepótlálva feködni a jászolban*; de az a szegény kisgyermek, ki most idegen ember könyörületéből, barmok jászolában fekszik, később a népnek riadó hozsánnával fogadott kedvence lett, kinek még köve-

teit is, ha az ő nevével érkeztek, a Föld minden részein kábító örömmel üdvözölték, istenítő diadalmenettel fogadták. Világbíró fejedelmek szállnak le tündökölő székekükből, hullnak térdre áldott neve hallatára, a Föld minden részeinek gazdagjai és hatalmasai zarándokolnak a helyre, leborulni ott, hol ő szegénységben született, s fényes templomot emelnek bármi csekélyereklye fölé, mely csak emlékeztet is reá!

Ilyen kisgyermeket találunk *ott* bepótlálva feködni a jászolban.

Oh, vajha *itt*, a magunk szívében is – mint neki és általa felszentelt templomban – megtalálnók. Vajha ma nekünk is született volna ő, ez a Megtartó, hogy az angyalok seregével mi is egyesíthetnők nagy örömlünket, s velük együtt mi is zenghetnők a hit háláját: *dicsőség legyen a magas mennyben az Istennek; a remény forró imáját: béke legyen a földön; a szeretet őszinte fogadalmát: az emberekhez legyen jóakarát. Ámen.*

(Veres József: *Hirdesd az igét! – egyházi beszédek, Orosháza, 1883*)

Túrmezei Erzsébet Glória! Glória!

*Mi lenne, mi lenne,
ha angyaléne, örömhír nem zengne,
ha az a kicsiny jászol Betlehemben
nem várna engem?!*

*Sötétség... sötétség...
Vak éjszaka! A Hajnalcsillag késnek.
Láng se égne, hogy szívem melegítse,
fényre derítse!*

*Kárhozat, kárhozat!
Roskadva vinném keserű átkomat.
Vergődnék nyomorult halálraváltan
gonosz hínárban.*

*Glória! Glória!
Van kiben békességet találnia,
életet, fényt bűnös, sötét szívemnek!
Vár az a Gyermekek!*

*Glória! Glória!
Testté lett Ige, Jézus, Isten Fia,
minden az enyém, mert megtaláltalak.
Téged áldalak.*

*Békesség! Békesség!
Ragyogó hajnal, sugárzó fényesség,
mióta szívem Teveled van tele!
Élet reggele!*

1954

Kőszegi ádventi sorozat

– avagy a sorozatok és vendégek feladata

A hogyan az nálunk is szokás, az egyházi esztendő különböző időszakában igehirdetési sorozatokat szerveznek a lelkészek saját gyülekezeteikben, s ilyenkor vendég igehirdetőt kérnek fel az igehirdetés szolgálatára. Ez nem azért történik, mintha az illetékes helyi lelkész nem tudná elmondani Isten mondanivalóját a gyülekezet számára, hanem azért, hogy ne legyen egyhangú a lelki táplálék találása. Hiszen minden lelkésznek megvan a maga stílusa, szókincse, teológiai gondolkodása, s ez így abszolút rendjén is van.

Amikor vendéget hívunk, ő hozza magával a saját lelki éttrendjét, s azt találja fel. Azt, amit Isten rábízott. Így lesz sokoldalú a lelki táplálkozás is. Nagy hiba és mulasztás, amikor a gyülekezet nem használja ki a vendéglelkész szolgálatát, a másmilyen ízlésű találást.

Általában a reformáció előtti, az ádventi, valamint a böjti időszak az, amikor sorozatokra kerül sor. Ezek szerepe, feladata, hogy a következő nagy ünnepre igazán felkészítsen bennünket. Így kell készülni a reformáció ünnepére, a karácsonyra, valamint a húsvétra. Érdekes, mintha a gyakorlatból a pünkösd kiesne, ugyanis ritkán hallani pünködsi sorozatról, pedig arra az ünnepre is nagyon készülni kellene, hogy befogadó képesek lehessünk. Bár minden Isten ajándékozó szeretetén múlik, de szomjunkat sem oltja az a víz, amit nem iszunk meg. Azért is fontosak a sorozatok, hogy felkészítsenek – más hangszereléssel – a nagy ünnepekre, hogy jobb legyen a felvevőkészségünk. S a vendég szerepe, hogy ne legyen egyoldalú, megszokott a lelki táplálkozás.

Így járt nálunk idén ősszel Csepregi András, a nyíregyházi főiskola lelkész-tanára, és vezetett be a lutheri teológia előszobájába, valamint vendég igehirdetővel kezdtük az ádventi időszakot is, amikor Bácskai Károly – budahegyvidéki lelkész – hirdette Isten igéjét. A két vendég közös pontja volt az is, hogy mind a kettőjüknek szoros kapcsolata van Orosházával, mindketten elmondhatták, hogy idevalósiak, innen származnak. Csepregi András nevével azonnal tudhatta mindenki, hogy orosházi, hiszen ma is vannak Csepregiek és Csepregi rokonok közöttünk. S az idősebbek Csepregi Zsuzsanna áldott emlékű lelkész-nőre is emlékeznek, aki még segédlelkészi éveinek

egyikét töltötte gyülekezetünkben. Innen került Mezőberénybe – elsősorban a német nyelv perfekt tudása indokolta áthelyezését –, majd abból a gyülekezetből ment haza örökre, hosszantartó, súlyos betegség után. Emlékét szeretettel őrizzük.

Az említett másik vendégünk szintén elmondta orosházi vonatkozású történetét, hiszen a nevéből nem tudtuk volna kitalálni, hogy idevalósi, innen származik. De ha az orosházi evangélikus azt a nevet hallja, hogy „Brabek” (Brabeck), akkor az már ismerősen cseng, s kinek ne jutnak eszébe a Brabek-ház. Bácskai Károly lelkész úrnak a nagyapját hívták így Orosházán, hogy Brabeck. A lelkész úr, a vendégünk nagyon szívesen idézte fel az itt töltött gyermekkori nyarakat, s a szarvasi emlékeket.

Mindkettejük szolgálata nagyon áldott volt. Csepregi András sorozata szépen látogatott volt, az ádventi sorozat azonban már nagyon kis létszámmal futott, pedig az igehirdetések színvonala most is megérdemelte volna legalább az októberi létszámot. Októberben mindig 80 résztvevő körül voltunk, az ádventi sorozat alkalmával alig léptük át a harmincas létszámot. Bár a fiatalok részvétele feltűnően jó volt. Talán jobban meg kellene becsülnünk ezeket az áldott alkalmasokat.

Dr. K. Remport Péter lelkész már Nagyszénásról Kőszegre kerülése óta szorgalmazta, hogy vállaljak el egy sorozatot. 2001. tavaszán már nagyon a III. OET-re koncentráltunk, s ezért nem tettem eleget a szíves meghívásnak, de a lelkész úr makacsul kitartott, és így végül ezt a sorozatot (december 6–9-ig) elvállaltam.

Szeretném megosztani a Kedves Olvasóval, mi az, amit magammal vittem a kőszegi sorozatra. Természetesen három estéről van szó, mert a vasárnapi igehirdetés mindig adott, az egyház rendjéhez illendő igazodni. De az estéket a meghívóm rám bízta, s így alakult ki a háromtagú ádventi sorozat:

1.) *Ádventi antropológia* (embertan) – Ecce Homo! (Íme, az ember!) Arról szöveg, hogy Jézus Krisztus azért is jött ebbe a világba, hogy felmutassa számunkra az igaz emberség Isten akarta mintáját. S ép-

pen egy pogány (Pilátus) ismeri fel, amikor ezt mondja a kihallgatás alkalmával: Íme, az ember! Nézzétek, ez az igazi ember: nem adja fel Istentől kapott feladatát, nem önmagára gondol, áldozatkész, az igazsághoz akkor is ragaszkodik, amikor mindenki más eltér attól. Isten ilyennek akarja az embert is! Ez tehát az ádventi antropológia. Ilyennek kellene lennie a tiszta, igaz embernek!

2.) *Ádventi teológia* (istentan) – Íme, az Isten! Arról szöveg, hogy Jézus a tékozló fiú példázatában mutatja be, milyen is az Isten. Olyan, mint a példázatban az atya. Még a vagyont kikérő fiát sem zsarolja, nem feddi, nem korholja, s amikor visszatér – mert belátta ostobaságát, igaz, a gyomra diktátumaként –, akkor elébe szalad, megöleli, visszafogadja, s lakodalmat rendez. A megsértődött másik fiának pedig utána megy, kérleli, hogy fogadja el ezt a tékozló, de visszatért testvért. Ez az ádventi teológia: ilyen az Isten, egyikünknek szalad elébe, másikunknak megy utána. Erre a nagy szeretetre kell rácsodálkoznunk, mert Jézus ezért jött.

3.) *Ádventi krisztológia* (krisztustan) – Íme, a Krisztus! Arról szöveg, hogy az Úr Jézus egészen más, mint ahogy Keresztelő János, vagy a kortársak várták, s elképzelték. S itt kell megismernünk, hogy a betlehemi jászol és a golgotai kereszt között direkt kapcsolat van, mintha csak a jászol tartóoszlopaiból vagy gerendáiból készítették volna a keresztfát. Ezért a karácsony nem pusztán a szeretet ünnepe, hanem az áldozatkész, halálra kész, megváltó szeretet ünnepe. Ezen az estén megismerkedünk Keresztelő János várakozásával és kérdésével (várakozása: fejsze, szórólapát, olthatatlan tűz; kérdése: Te vagy-e az eljövendő?), valamint a kortársak és a tanítványok látásmódjával. A megrendítő, hogy mindenki tévedett, mert Isten szenvedő szolgálója nem volt kíváncsi – a tanítványoknak sem. De Jézus ezért jött!

Mire ezek a sorok megjelennek – Isten kegyelmében, s megőrző szeretetében reménykedve –, újra itthon leszünk, s talán a Harangszó következő számában a tapasztalataimról is beszámolhatok. Egyelőre azonban előre tekintünk, és kérjük Isten áldását. Az áldását gyülekezetünkre, de nem kevésbé a kőszegire, valamint az egész evangélikus egyházunkra.

Boldog és áldott karácsonyt kívánunk mindenkinek 2001-ben is!

Ádventi üzenet iskolánk gyermekeinek

*Aki az embereket szereti,
szereti az örömeiket is.
[P. T. de Charden]*

Mostanában, advent idején sokszor halljátok a karácsony lényegét, örömeit. Együtt fohászolhatunk: „Óh, bet leh emi Gyermek, sőt fogd fülünkbe drága evangéliumod, a drága ígét arról, hogy Isten szeretett minket, és megszületett Fiát adta értünk...” A régi szeretettel üzenek most nektek a karácsonyi készülődéssel kapcsolatban néhány gyakorlati tanácsot. Mindegyik pont annyit ér, amennyi hit, érzés, akarat, őszinte szeretet van mögötte. S olykor bizony sok szorgalom, leleményesség, áldozatkészség is.

† Karácsonykor elsősorban az istentiszteleti alkalmakon van a helyünk. Keresztény gyermekekre, ifjakra is vár a hívogatás feladata. Ne szégyellj beszélni, amikor csak lehetőséged van, s cselekedni hitvallóan.

† A karácsony meghitt családi alkalom is. Tégy meg te is mindent, hogy az legyen!

† Ne hagyj utolsó napra az ajándékok elkészítését, megvásárlását. Az ünnepi óráknak nem tesznek jót az ideoes szaldgálások.

† Amikor ajándékot választasz, ne saját vágyaidat keresd, próbálj a megajándékozott szemével nézni. Az ajándék téged is minősít: nem az ára, hanem a benne rejlő ízlés és figyelmesség számít. Nem könnyű igazán jó ajándékra találni!

† Vedd le az árcédulát, és csomagold be az ajándékot nagyon szépen. Írj mellé kis kártyára néhány kedves szót. Igét is választhatsz. Írd rá feltétlenül, kinek szántad, ne kelljen cserélni.

† A jó könyv, szép virág mindig kedves ajándék.

† Ajándékot szépen elfogadni külön művészet! Ha eltalálták vágyadat, nyugodtan és őszintén mutasd ki örömedet. Ha nem arra áhítoztál, akkor is köszönd meg kedvesen, lelkendezni nem szükséges, de családodotáságotat se mutasd ki.

† Feldíszítheted otthonotokat is. Olyan jó a fenyőillatú, tiszta, gyertyafényes lakás. Színeinek emléke elkísér a hét-koznapokon is.

† Kívánj ÁLDOTT KARÁCSONYT szóban vagy írásban. Ez többet jelenthet, mint a „kellemes” kifejezés. Ugye, érte, miről van szó? A Megváltó születését várjuk, a többi azért van, mert Isten szeretetre indít.

† Gondolj azokra, akiknek nincs karácsonyuk. Vagy a lelkükben nincs, vagy magányosak, otthontalanok. Nézz körül, kinek mivel lehetne segíteni, örömet okozni. Van, ahol a felnőttek segítenek ebben. Korodnak, lehetőségeidnek megfelelően adakozz! A jókedvű adakozót szereti az Isten.

† Korodnak megfelelően vegyél részt az otthoni készülődésekben! Nagyon jó együtt munkálkodni, közben beszélgetni, énekelni, karácsonyi lemezeket hallgatni. A felnőttek szívesen mesélnek régi karácsonyokról, amikor te még kicsi voltál.

† Segíts az ünnepi asztal terítésében. Neked már tudnod illik, hogyan kell elhelyezni a tányért, poharat, szalvétát, evőeszközt. Most érdemes kiegészíteni karácsonyi díszítéssel.

† Karácsonykor szokásos a vendégjárás. Ha vendég vagy, már jól tudod a köszönési, ülési, fogasztási illemet. Úgy viselkedj, hogy örüljenek a jelenlétednek. A hazaindulást szüleid kezdeményezik: ne siettesd, de ne is nyafogj. Mindigköszönd meg a vendéglátást. „Házigazdaként” pedig te is felelős vagy, hogy vendégeitek jól érezzék magukat.

† „A szeretet és öröm jó illata” legyen otthonunkban.

† Játékban másnak is engedd át a kezdeményezés lehetőségét!

† S végül újra: a karácsony a MEGVÁLTÓ SZÜLETÉSE. Akkor az ajándékok, a sok készülődés mit jelenthetnek? Azt, hogy az ISTEN SZERETETRE INDÍT.

Áldást kívánva szeretett mindnyájatokra:

Györgyike néni

Együtt az örömben

Kevés honfitársunk akadhat, aki rádiót nem hallgat, tévét sem néz, újságot sem olvas. Így hát biztosra veszem, hogy ma már széles e hazában mindenki tudja: 2001. december 1-jén, kulturális, művészeti és tudományos életünk hat kiválasztott, kiemelkedő személyiségének egyikeként az Ország Házában vehette át a Corvinláncot Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerzőnk.

„Zeneszerzőnk” – ezt mi, orosházaiak, szeretetteljes büszkeséggel így mondjuk! Mert – bár Szokolay Sándor Kunágotán született –, saját valomása szerint lelki-hitbéli szülővárosának mégis Orosházát tekinti. Megtisztelve és örömmel vettük ezt tudomásul, amikor 2000. augusztus 18-án evangélikus templomunkban először hangozhatott fel a zeneszerző millenniumi kamarakantátája: a „Jobbítsd a nemzetöt”. És akkor is, amikor 70. születésnapja alkalmából díszhangversenyen láttuk vendégül. Most szívből gratulálunk és vele örülünk!

Őszinte örömmel köszöntöttük volna őt 2001. augusztus 20-án is – Orosháza díszpolgáraként –, de szeretett városa ezzel a megbecsüléssel adósa maradt. Mostani lakóhelye, Sopron – „a hűség városa” – e napokban fogadja díszpolgárává.

A magyar Corvin-lánc aranyozott láncon függő, „Mathias Rex” feliratú Mátyás-mellkép, egy 15. századbeli olasz művész alkotásának kicsinyített mása. 1930 és 1942 között a korszak legkiemelkedőbb személyiségei viselhették. Ezt követően – a minden korábbi értékrendet felborító évtizedekben – a folyamatosság megszakadt.

Sok év után először 2001. augusztus 20-án hatan, most pedig ismét hatan részesülhettek a mai Magyarország legmagasabb tudományos-művészeti kitüntetésében. Az alapszabálynak megfelelően így lett teljessé a 12 tagú Corvin-lánc Testület. Tagjának lenni megtiszteltetés és felelősség is egyben, hiszen tanácsait országos horderejű kérdésekben is kikérik, és a tagok mindegyike jogosult – saját szakterületén belül – javaslatot tenni egy (esetleg megosztva 2-3) tehetséges, arra érdemes fiatal szakember jelentős, pályaindító anyagi támogatására.

Szokolay Sándor életművével bebizonyította, hogy a reá bízott talentumokkal hűségesen sáfárkodott, munkáján Isten áldása van. Szívből kívánjuk, hogy így legyen ezután is!

Fürst Enikő

Mézeskalács- szív

Sokan azt is szeretjük a karácsonyban, hogy a fenyőillattal együtt finom mézeskalácsillat lengi be otthonunkat. Szegfűszeg, narancs, fahéj és gyömbér – mintegy felidézük számunkra az első karácsony hangulatát, amikor aranyat, tömjént és mirhát vittek a bölcsek ajándékképpen az Úr Jézusnak. A mézeskalács könnyű, sokáig elálló sütemény, amiből nem csak karácsonyfadíszeket készíthetünk, hanem egy kis kezűgyességgel akár templomot is. Ha szeretnénk közösen készülni az ünnepre, díszítsünk együtt cukormázzal egy csöndesebb estén.

Íme, a mézeskalács receptje! Kétszeres mennyiséget vegyünk, hogy a sütés után is maradjon!

Hozzávalók:

- 25 dkg méz,
- 10 dkg vaj,
- 10 dkg cukor,
- 1 tojás,
- 2 tojássárgája,
- 1 csapott kávéskanál szóda-
- bikarbóna vagy szalalkáli és
- kb. 50 dkg liszt, valamint
- fűszerek.

Elkészítése: A mézet felforrósítjuk, s beletesszük a vajat, a cukrot és a fűszereket (ízlés szerint őrölt fahéjat, szegfűszeget, gyömbért és vaníliát), majd a masszához keverjük a tojásokat, végül hozzáadjuk a lisztet. A nyúlós, ragadós tésztát legalább 6 órán át, vagy pedig egy egész éjszaka pihenni hagyjuk. Ezt követően mintegy fél centiméter vastagságúra kinyújtjuk, és csillagot, szívet, csengőt, fenyőt formázunk belőle kiszűrők segítségével. Pár perc, amíg kiszül. Még forrón 1 tojássárgája és 1 kanál tejföl keverékével megkenjük, hogy szépen csillogjon. Ha az egészszel elkészültünk, cukormázzal díszíthetjük, cérnára fűzve a fenyőre akaszthatjuk.

Kellemes percek, sok sikert és jó évtávyat!

Ádventi fények óvodánkban

*Királyod érkezik hozzád,
aki igaz és diadalmas.
[Zak 9,9]*

Künn ólmos, fagyos szürkéség, didergető decemberi hideg van. Az utcán járók szorosabbra húzzák magukon a kabátot. Barátságatlan az idő, és ilyenkor még az emberek is azok.

Az evangélikus óvodába lépve vidám gyerekzsivaj, világosság, jókedv fogadja az érkezőt; Isten iránti hálával és örömmel gondolunk az előttünk álló időre, lehetőségeinkre.

Az új egyházi esztendő elején ismét örömteli várakozás él bennünk, hiszen mozgalmas hetek elé nézünk óvodánkban. A gyerekekkel együtt éljük át az ünnepi készülődés, várakozás hangulatát.

A Mikulás érkezése nagy örömet okozott a kicsiknek. A „puttonya” sem volt üres, hiszen elhozta a gyülekezet ajándékát: a sok játékot, amire már nagyon nagy szükségünk volt. A szebbnél szebb játékokat boldog örömmel vették birtokba a gyerekek. Köszönet érte a gyülekezet vezetőinek, és minden kedves gyülekezeti testvérünknek.

Az adventi időben, a várakozás csendjében elhangzó közös imádságok, felcsendülő énekek különleges alkalmak a felnőttek és a gyerekek számára is, hiszen segítenek érzelmileg felkészülni Urunk érkezésére.

Mint sok-sok éve már, az idén is szeretnénk a szülőkkel együtt készülni az ünnepekre. Ezért rendeztük december 8-án a karácsonyi játszóházat. Ezt a közös tevékenykedést folytatjuk majd a csoportokban szervezett mézeskalácssütésnél, s a karácsonyi ablak- és ajtódíszek készítésénél is. A szülőknek szánt ajándékok természetesen az óvó nénik segítségével, „titokban” készülnek majd.

A délelőtti együttlátás különleges öröm mindenki számára, hiszen a szeretett édesanya, édesapa az óvodai élményeket osztja meg gyermekével. Ugyanakkor az ilyen alkalmakon, az együtt töltött délelőtti időn mód nyílik arra is, hogy jobban megismerjük egymást. Így kerül közelebb egymáshoz az óvoda és a szülői ház.

A karácsony, az Úr Jézus születésnapja a gyerekekhez nagyon közel álló ünnep, hiszen Jézusról, mint kicsi gyermekről beszélünk. Nagyobb óvodásaink azt is tudják, hogy az Úr Jézus később, felnőttkorában a gyermekek, az emberek

barátja, megmentője lett. Mégis a kisgyermekkor élmények különösen mélyen maradnak meg mindannyiunk lelkében.

A karácsonyi dallamok hallgatása, éneklése, a fellobbanó gyertyák fénye, a szülőkkel együtt való készülődés mind-mind az ünnepvárás lelki, érzelmi előkészítését segítik.

Különösen fontos, hogy evangélikus óvodánkban gyermekeink a harsogó, zajos, csillogó, világi karácsonyi készülődés mögött meglássák, átéljék a csendes, bensőséges hangulatú ünnepvárás élményét. Abban igyekszünk segíteni, hogy átéljék, megtapasztalják a karácsony valódi örömet.

A közeledő ünnepek alkalmával minden kedves testvérnek áldott karácsonyt, és békés újesztendőt kívánunk az Evangélikus Hajnal Óvoda felnőttjei és a gyerekek!

Révészné Tóth Erzsébet, óvodavezető

Medgyes Lajos

Az év utolsó estéjén

*Oh, mint rohannak az évek!
Mint jár le minden itt alatt!
Öröm, kedv, játszi remények,
És az élet egy pillanat;
Csak te vagy végtelen, oh Isten!
Benned semmi változás nincsen.*

*Elmúlt egy esztendő ismét;
Mi jó volt benne: oda van!
De mik a szívet megvérzik,
Ég a seb dobbanásiban!
Az enyhület csak töled szállhat.
Szerető lelke a világnak!*

*Előtted állok remegve
Az évnek végső alkonyán,
Könnyek szöknek fel szemembe
S imádlak téged jó Atyám,
Örökléted mély tengerének
Csöppeiből hullnak az évek.*

*Ki tudja, élek-e még én
Több esztendőt a nap alatt?!*
Vagy tán ez évnek eltűntén
Éltem napja is elhalad!
Oh, kétes sors! oh, titkos végzet!
Oh, változó, oh tűnő élet!

*De bár ha összedől a föld
És megroppannak az egek,
S a rémület mindent eltölt –
Én még akkor sem rettegek.
Lelkem a dúlt romokon által
Hozzád örök honába szárnyal.*

A napkeleti bölcsek álma

„... ímé, napkeletről bölcsek
jövének Jeruzsálembe...” [Mt 2,1]

Az egyik éjjel álomban a Katona utcai, hajdanai evangélikus elemi (nem általános) iskola kétosztályos tantermében jártam. Felrémlt bennem az 1931. évi karácsonyi szünet előtti betlehemes játék, illetve hittanóra. Székely Béla – akkor kezdő tanító, akinek mi voltunk az első diákjai, nekünk pedig ő volt az első tanítónk – „rendezte” ezt a hittanórát. A tanítói dobogóról lekerült az asztal, és egy hokedlire lett állítva a tanító úr által papírdobozból készített jászol. Ebbe a jászolba a maroknyi szénát Ágoston Gyurka hozta. A kis Jézust Szemenyei Magdi kaucsukbabája személyesítette meg. Máriát, Jézus anyját Báthori Edith, Józsefet Kun Sanyi, egy angyalkát a szép kis Éhling Olga, az öreg juhászt Horváth Miska, a három királyokat, a napkeleti bölcseket Plenter Ferkó, Ágoston Gyurka és én játszottuk. Madarász Etelka kezében volt a pásztorok ajándéka, a bárányszobor. A többi gyerek képviselte a pásztorokat.

A tanító úr a Bibliából (Lukács 2.) felolvasta Jézus születésének történetét, de úgy, hogy mi közben játszottuk hozzá az aktuális jelenetet. Így Olga adta hírül a pásztoroknak – akik a tanterem egyik sarkában voltak – Jézus születését (angyali üdvözlét). Miközben a pásztorok a jászolhoz járultak, mindannyian együtt énekeltek a „Mennyből az angyal lejött hozzátok...” kezdetű éneket.

A három királyok, a bölcsek, a tante remnek egy másik sarkában várakoztak, hogy majd megjelenjenek a Nagy Sanyi által alakított Heródes előtt. A bölcseknek Heródes meghagyta, ha megtalálják Jézust, a zsidók királyát, visszafelé mondják el neki, hogy hol van, hogy „én is elmenjek és tisztességet tegyek néki” (Mt 2,8). A bölcsek kis kosárkában (amiben a lányok az uzsonnájukat szokták hordani) szaloncukrot hoztak és lerakták a jászol mellé, hódolatuk jeléül. Ezután leültek és elaludtak. Ekkor a tanító úr – mint az Úr hangja –, intette a bölcseket, hogy ne menjenek vissza Heródeshez (Mt 2,12).

József is elaludt és álomban ő is hallotta az Úr újabb hangját: Menj, menekülj a gyermekkel és Máriával Egyiptomba, mert Heródes halálra fogja keresni a gyermeket (Mt 2,13). Amikor mi, a bölcsek felébredtünk, egyszerre mondtuk: nem megyünk mi a rusnya Heródeshez vissza, másik utat választunk. József és

Mária felkapták a kis Jézust és elmenekültek.

A játék, a hittanóra végén, mindenki nek jutott egy-egy szaloncukor (amit a tanító úr vett). Így lopta be maradandóan a bibliai történetet az ő szeretett kisdíákjai lelkébe.

A régi dolgok újra átéléséből az óra csörgése hozott vissza a mába. Ezután elgondolkodtam, hogy vajon azokban, akik csak hírből ismerik (úgy, ahogy) a Bibliát, nekik mit jelent mindez, mennyire hihegik a napkeleti bölcsek álomban való, isteni figyelmeztetését? Mit vált ki ez az ateistákból? Ennek megválaszolásához a biológia és a pszichológia tudományát próbáltam meg együtt segítségül hívni.

A biológia tudománya szerint az alvás a pihenés, a regenerálódás periódusa. Periodikusan reverzibilis állapot, amelyben az agykéreg tevékenysége csökken, csaknem szünetel. Az encefalográffal (EEG) az ébrenlét és az alvás jól követhető. Az ébrenlétre a bétahullámok, alváásra a theta- és deltahullámok a jellemzőek. Az EEG-hullámnak álmokép (álmodás) alatt erősödnek. Alvás közben szűkeek a pupillák, lassú a szív működés, alacsony a vérnyomás, a vércukor, és bekövetkezik a testhőmérséklet csökkenése is (ezért kell az alvó embernek betakaróznia). Na, ezzel sem sokra mentem az álmokép vonatkozásában.

A pszichiátria már közelebb vitt az álmoképhez. Freud szerint az álmokép logikátlansága és értelmetlensége csak látszólagos, mert az éber tudatállapot és az álmokép gyakran szoros kapcsolatban áll. Az álom – szerinte – a tudattalan via regia (királyi út).

Nyíró Gy. szerint a mély alvásban jelentkező álmoképekben néha olyan feladatok megoldása sikerül, amivel az ember napközben, éber állapotban eredménytelenül foglalkozott. Erre két példát is felhoz. Jendrassik Jenő (1884–1891) orvos-fiziológus a calomel vegyület húgyhajtásra való alkalmazását álmodta meg. Ranschburg Pál (1870–1945) orvos-pszichológus a mnemométer feltalálását álmodta meg. Ezt a pszichológia így magyarázza: az álmokép anyaga olyan engramma (emléknyom) felelevenedéséből származik, amelyre az egyén éber állapotában is gyakran gondolt. Magam is tapasztaltam hasonló eredménymegoldást a biokémiai kutatásaim során.

Felvetődik a kérdés, hogyan illik bele a modern szemléletbe a napkeleti bölcsek álombeli figyelmeztetése? Nyilván a bölc-

seknek feltűnt Heródes megrökönyödése, amikor meghallotta, Jézusnak, mint a zsidók királyának megszületését, amikor ő volt Júdea királya. Majd később, a nagyfokú, sötét érdeklődése, hogy hol lehet az a gyermek? – gyanús lett. Ezt a megfigyelésüket kölcsönösen megtárgyalták (nemhiába voltak bölcsek, mágusok). E töprengésük közben megérkeztek a kis Jézushoz és ajándékaikat átadták Neki. Mivel messi útról jöttek, nyilván alaposan elfáradtak, és ezért hamar mély álomba merültek. Mint a pszichológia írja, az ilyen mély álomban néha olyan problémát sikerül „megálmodni”, amire addig nem jöttünk rá. A pihentető álomban az agy fel tudja dolgozni a problémát. (Természetesen nem tételezhető fel, hogy a csak írni-olvasni tudó ember álomban differenciálegyenlet, esetleg biokémiai probléma megoldására jön rá.) Így történhetett ez a bölcsekkel is, akiket azonos probléma, a felismert heródesi álnokság foglalkoztatott. Ezért más úton mentek vissza, elkerülve a Heródes-sel való újabb találkozást.

Az előbbi, megálmodott probléma megoldását nevezem a segítő, isteni gondviselés sugallatának, munkájának.

Az álom nyomán támadt gondolatot próbáltam meg természettudományosan alátámasztani a napkeleti bölcsek álombeli figyelmeztetésének valós voltáról.

Ezek után nem marad más hátra, minthogy Istentől áldott, boldog karácsonyt kívánjak a Föld minden emberének, s békéta világnak.

Túrmezei Erzsébet Kenyérnek jöttél

*Kenyérnek jöttél éhező világba,
világosságnak sötét éjszakába,
fényes hajnalnak, örök ragyogásnak,
vak zűrzavarba bizonyos tanácsnak.
Jöttél útnak, igazságnak, életnek,
s kicsiny gyermekként jászolba fektettek,
Jézus, Jézus!*

*Mért sinylődnénk hát éhezve, szegényen,
mért tévelyegnénk világtalan éjben
tanácstalanul és halálraváltan
és úttalanul a hazug világban,
amikor benned mindent megnyerhetünk,
kis jászlad elé odatérdelhetünk,
Jézus, Jézus!*

1964

Zsilinszky Mihály

a Békési Egyházmegye egykori jeles felügyelője

Az orosházi embernek a Zsilinszky név hallatán a Bajcsy-Zsilinszky Endréről elnevezett utca jut eszébe. Sokunknak pedig az, hogy mindjárt ott, az utca elején található a szépen újjávarázsolt evangélikus általános iskola és gimnázium. Viszont akiről most szólunk – Zsilinszky Mihály – történész, államtitkár, volt egyházmegyei felügyelőnk, nagybátyja a mártírsorsú politikusnak, Zsilinszky Endrének, aki 1925-ös vitézzé avatásakor vette fel anyja, Bajcsy Mária családi nevét.

Az 1720-as években, Csaba újratelepítésének első éveiben találkozunk a Zsilinszky névvel. A hírneves tudóssá és politikussá lett Mihály jóval későbbi, 1838-as születésekor hat ilyen nevezetű család-fő szerepel a csabai adólapjstromban. Valószínű az, hogy mindnyájan a Felvidékről Csabára vándorolt szlovák nemzetiségű jobbágysors leszármazottai.

A szorgalmas Zsilinszkyk több nemzedéke feltehetően megfelelő megélhetést biztosított családjának; Mihály apja már arra gondolhatott, hogy fiát taníttassa. Minden lexikon úgy tudja, hogy Zsilinszky Mihály elemi iskoláit szülőhelyén, Békéscsabán és Orosházán végezte. Ez az orosházi iskoláztatás még megfejtetlen, bizonyára „cseregyerek” lehetett, ugyanis az volt a szokás, hogy a tót szülők szívesen adták gyerekeiket magyar szóra Orosházára, a magyar családok pedig szlovák környezetbe. Úgy tartották, nem árt, ha a szomszédos települések – Csaba, Szarvas, Komlós – vásárain kiismeri magát a feltörekvő ifjú. Az evangélikus lelkész, Haán Lajos arról szól 1870-ben, hogy a „csabai tót barátságos viszonyban él az orosházi magyarral, mint a berényi, a komlói és a szarvasi tóttal. Ritkán fordul elő Csabán nagyobb gazdánál lakodalom, temetés, sőt dísznótor, hogy ott az ember orosháziat ne látna.”

A magyar nyelv orosházi gyakorlását követően Zsilinszky életében a komolyabb tanulás évei következtek. Nyolc szép esztendő a jó hírű szarvasi főgimnáziumban, majd 1858-tól a pesti protestáns teológiai akadémia hallgatója, egyidejűleg Fabiny Teofil családjánál nevelő. Később a hallei és a berlini egyetemeket is látogatta. 1861-ben a mai szarvasi evangélikus iskola névadójával, a kitűnő pedagógus Benka Gyulával együtt tanárnak tért vissza Szarvasra. Új szellemű magyar- és történelemtankönyveket írt már 1866-tól,

s ahogy megjegyezték róla a korabeli Magyar Lexikonban: „az egyházi szószerket is gyakran felhasználta a nemzeties szellemnek, az ottani magyar és tót ajkú gyülekezet körében való erősítésére.”

1874-ben megvált a szarvasi katedrától. 1875-től kezdve két ízben országgyűlési képviselővé választották a gyomai kerületben, majd kétszer is Békéscsabát képviselte a parlamentben. Emellett még Szarvason megkezdett hely- és egyháztörténeti munkásságát tovább folytatta. 12 éven át – 1873–1885-ig – főtitkára volt a Békésvármegyei Régészeti és Művelődéstörténelmi Társulatnak, amelynek jelentős értékeket hordozó évkönyveit is szerkesztette. Az 1876–1877-es kötetben például *Székács József emlékezete* címmel írt az orosházi származású püspökről, az 1884–85-ös évfolyamban pedig *Győry Vilmos emlékezete* című tanulmányában foglalta össze a vele egyidős lelkész, műfordító, jó barát és teológustárs hatalmas ívű pályáját.

Az 1870-es évek második felében a csabai evangélikus egyház felügyelői tisztségét töltötte be, majd Osztrólczy Géza halála után 1884-ben már a Békési Egyházmegye felügyelője.

Az 1886-os Protestáns Árvaházi Nap-tár szerint öt egyházkerületre sorolták akkoriban a magyarországi evangélikus egyházat: a Bányai, a Dunántúli, a Dunán inneni, a Tiszai és az Erdélyi egyházkerületre. Bennünk területileg a Bányai Egyházkerület érdekel, melynek püspöke dr. Szeberényi Gusztáv békéscsabai lelkész, felügyelője – a fentiekben említett – Fabiny Teofil budapesti kúriai tanácselnök volt. A következő kilenc esperesség tartozott ide: Bács-szerémi, Bánáti, Barsi, Békési, Budapesti, Honti, Nógrádi, Pest megyei és Zólyomi. A békési esperes Áchim Ádám szarvasi lelkész volt, a felügyelő pedig írásunk főszereplője, Zsilinszky Mihály Békéscsabáról, aki azonban ekkor már Budapesten lakott, ahol hosszú ideig a lelkészvizsgáló bizottság tagja, 1894-től az egyetemes tanügyi bizottság elnöke volt. Az Alföldnek ebben a szögletében az evangélikus egyház nagy szervezeti változásai a kilencvenes évek elején kezdődtek el. 1896. január 1-jétől került sor a békési esperesség három részre osztására, ezzel Zsilinszky felügyelői tisztsége is megszűnt.

1878-tól a Magyar Tudományos Akadémiának levelező, 1899-től pedig rendes

tagja lett. Közben Csongrád és Zólyom vármegye főispánja is volt, majd 1895-ben vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá nevezték ki.

1907-ben jelentette meg társszerzőkkel *A magyar honi protestáns egyház története* című alapos munkáját, amit ma is kézikönyvnek tekinthetünk. Egyháztörténeti munkásságának két fő vonulata volt. Szívesen foglalkozott az országgyűlések vallásügyi törvényeivel, a zsinatok határozataival, illetve neves evangélikus személyiségek pályaképeinek megrajzolásával. Szinnyei József a *Magyar írók élete és munkái* című könyvsorozatában Zsilinszky 50 önállóan megjelent kiadványát sorolja fel, néhány munka az egykori és mai egyházmegyénket is érinti. A sokat forgatott *Szarvas város történelme* (1872) mellett megjelentette a környezetében élt kiemelkedő evangélikusok portréit. Ilyen volt *Vilim János békéscsabai tanító élet-rajza* (1871), a szarvasi *Tessedik Sámuel ön-életrajzának fordítása és kiadása* (1873), a szintén szarvasi gimnáziumi igazgató *Tatay István emlékezete* (1888). Apósától, a csabai lelkész-történész-től búcsúzott *Emlékbeszéd Haán Lajos levelező tagról* (1893) című füzetében, az egyházmegye esperesétől *Áchim Ádám élete* (1901) címmel írt. Nekünk, orosháziaknak igazán értékes munka a *Dr. Székács József evangélikus püspök 1809–1876* (1909), valamint az egykori tótkomlói *Wallaszky Pál evangélikus lelkész élete 1742–1824* (1910) című füzete.

1898-ban a Bányai Evangélikus Egyházkerület világi felügyelője lett, 1911-től világi elnöke, 1918-ig országgyűlési képviselő. A kolozsvári és a genfi egyetemek díszdoktori oklevéllel, Ferenc József király a Lipót-rend középkeresztjével tüntette ki.

Rendkívül hosszú és aktív élettel áldotta meg az Isten, 87 évet élt, korának minden jelentős közszereplőjét személyesen ismerte, őt is kivételes tisztelet övezte. Halála óta közel nyolc évtized telt el. Mi, kései utódok ezzel a kis emlékező írással hajtunk fejet egyházmegyénk egykori jeles felügyelője előtt.

Iratok kincsestárában

Minden házban őriznek legalább néhány megsárgult papírlapot, ami a nagyapa fiókjából került elő, okmányokat, bizonyítványokat, igazolványokat, régi fényképeket, amelyekről gyermekeink már azt sem tudják, kik mosolyognak rájuk. Anyagi értékük nincs, apáink emléke, az irántuk érzett szeretet, tisztelet készítet minket megőrzésükre. Meg a minden családban élő legenda, egy történet, amiről gyerekkorunkban a nagyszülők meséltek. Olykor olvassuk a féltve őrzött lapokat... Az informatika korát éljük. Tenyérnyi lemezen évszázadok világtörténetét visszük a táskánkban. Aztán egy szép napon elindulunk a legenda nyomába... Igaz mesék, csodálatos események hiányzó lánczemeit keressük... Talán azért, mert sok éven át csak elszuttogott történetekben adhatták tovább a család életére vonatkozó adatokat, tényeket. De jó is az, hogy feljegyezték a legfontosabbakat valahol...

Az út az egyházhoz vezet. Hisz az 1895 előtti időről csak itt található adatok. Az anyakönyvi hivatal is ide küldi a hivatalos bizonyítványt kérőket. A lelkészi hivatalból néhány helyiségen keresztül kalauzolják a tájékozódni kívánót a mindentudó iratok birodalmába... evangélikus gyülekezetünk levéltárába... levéltár... Mit jelent nekünk? A megfakult fóliánsokat? Port, ami a lapok között is ott van? Orosházát, ahol fehérebb a kenyér, mint máshol, sárgább az artézi kutak vize és zsírosabb a föld? Az Országos Levéltárjegyzék néhány soros adatát?

A levéltár múltunkat őrzi. Kincseink tárháza. De olyan, mint a kövek között a gyémánt... Szemügyre kell vennünk, hogy tudjuk, mit ér...

Tudós papjaink évszázadokon keresztül összegyűjtötték számunkra a gyülekezet életére vonatkozó anyakönyveket, levelezéseket, számadásokat jegyző iratokat. Őrizték akkor is, amikor helyük is alig volt. A gyülekezet is tudatában van iratai történeti jelentőségének, felbecsülhetetlen értékének. Ezért biztosított alkalmas raktárhelyiséget elhelyezésére, amint lehetett.

Az iratok jelentőségének megfelelően a levéltár a Művelődési Minisztériumtól először *szaklevéltári*, majd *nyilvános magánlevéltári* besorolást nyert. Így vált lehetővé az, hogy az Országos Egyház – jelenlét állami támogatással – gyülekezeti levéltárost alkalmazhasson. Fontos volt ez, hisz a pótolhatatlan értékű iratok a szakszerűtlen tárolás, kezelés következtében

megrongálódtak. Többnek a hollétét még ma sem tudjuk. Természetesen a levéltárosi megbízást követően évente ellenőrzi a tárgyi és személyi feltételeket és az elvégzett munkát. A szakmai felügyeletet az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója látja el, aki rendszeresen részletes beszámolót kér. Az állam a felügyeletet a Magyar Országos Levéltáron keresztül gyakorolja, szakfelügyelőt jelölve ki. Évente pontos statisztikai adatokat várnak a levéltári állományról, a feldolgozásról, kutatásról, és tételes elszámolást arról, hogy a Gyűjteményi Tanács évi támogatását mire fordítottuk. A gyülekezet testülete előtt is rendszeresen elhangzik az előző évről szóló beszámoló.

A levéltáros legfontosabb feladata az iratanyag gyűjtése, biztonságos megőrzése, szakszerű nyilvántartásba vétele, újítása. A régi iratokon kívül folyamatosan idekerülnek a Lelkészi Hivatal és az Egyházmegye iratai is. Figyelemmel kísérjük és gyűjtjük a megjelenő helytörténeti értékű könyveket, dolgozatokat, kiadványokat, magániratokat. Akinek birtokában ilyenek vannak, azoktól szeretettel kérünk fénymásolatot ezúton is.

Fontos feladat az iratok állagának megőrzése. Sajnos, anyakönyveink háromnegyed része restaurálásra szorul, mert papírányaga rossz minőségű, törik, szakadozik. A munkák sok pénzt igényelnek. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma minden évben levéltári pályázatot ír ki ennek támogatására. Eddig összesen 5 könyv javíttatását tudtuk elvégeztetni. Évente költségvetési támogatásban részesíti a minisztérium a magánlevéltárakat, szintén pályázati úton. Ezzel az anyag feltárását, kezelését, ismertetését kívánják megkönnyíteni, segíteni. Aki figyelmes, a Nemzeti Kulturális Alapprogram levéltári pályázati felhívására is írhat. Sajnos, ezzel be is zárul a kör. Igyekeztem mindenlehetőségre reagálni. Volt, amiben elutasítottak, volt, amiben támogattak. Megvásárolhattunk egy számítógépet, kaptunk pénzt az 1895 előtti anyakönyveink mikrofilmjeiről készült papírmásolatok megvásárlására és bekötetésére (13 500 oldalt tesz ki). Ez azt jelenti, hogy nem kell a széteső anyakönyveket lapozgatniuk a kutatóknak. Természetesen restaurálásuk igényét nem adom fel. Ugyancsak elkészülhetett az 1744–1834-ig terjedő időszak anyakönyveiről a keresztelési, esketési és halotti regiszter, amelynek betűrendes szakzai megkönnyítik a sok adatot tartal-

mazó, nehezen olvasható anyakönyvek használatát. Megkezdődhetett a levéltári anyag számítógépes feldolgozása is. Levéltárunk két év alatt – a hét pályázat összességéből – 1,8 millió Ft támogatásban részesült.

A pályázatok megírása nem könnyű munka. Szerencsémre, munkatársaim segítenek, ha nehézségeim vannak. Részletes szakmai tervezéssel és költségvetéssel, különböző igazolásokkal együtt kell benyújtani, melyeknek beszerzése sok utánjárást igényel. A támogatásról a minisztérium általkijelölt szakmai kuratórium dönt. A pénz felhasználását szigorúan ellenőrzi a Pályázati Igazgatóság és az Államkincstár is: hiteles számlákkal és pénztári bizonylatokkal kell igazolnunk, hogy csak az igényelt célra fordítottuk. Szakmai beszámolót kell mellékelni a megvalósítás módjáról, eredményéről. A megvalósítást látogatásakor a szakfelügyelő ellenőrzi, de a pályázatot kiíró szerv (NKÖM, NKA Igazgatósága) is jogosult erre – 5 éven belül.

A levéltáros munkája nemcsak ebből áll. Biztosítania kell a kutatómunka lehetőségét, akár tudományos igényű, akár magáncélú. Heti három alkalommal (hétfő, szerda, csütörtök) a kutatókkal foglalkozom: előzetes bejelentkezés alapján fogadom és szolgálom ki őket. Igen jó a forgalmunk. Évente 26-28 kutató jár itt, az idén 200 alkalomnál többször. Egyszerre hárman tudnak kényelmesen dolgozni, alkalmanként általában 8-10 iratanyagot használva. Persze, voltak már többen is, senkit nem küldök el. Jöttek hozzánk határon innen és határon túlról is. Készültek tudományos munkák: Koszorús Oszkár hely- és egyháztörténeti munkáinak sorához, Verasztó Antal négy, nyomtatásban megjelent könyvéhez, evangélikus gimnáziumunk történetének, és egyáltalán, az evangélikus iskolák történeti feldolgozásához. De 12 szakdolgozathoz, és 10 OKTV-dolgozathoz is gyűjtöttek itt anyagot. Figyelemmel kísérem az országos egyháztörténeti pályázatok kiírásait, ajánlottam az ez irányú érdeklődőknek. Három pályamunka szerzője részesült ismerésben és díjazásban, akik levéltárunk forrásanyagát vették alapul. Több mint 30 történeti, szociográfiai, iskolatörténeti, demográfiai dolgozat készült, családfák és családtörténetek egész sora. Igyekeztem mindig segíteni a kutatómunkát. Nemcsak a kutatáshoz szükséges anyag ajánlásával, a gyűjtőmunka támogatásával, hanem a kutatás esetenként

más és más módszerével is, és nem utolsó sorban az eredeti kézirat szövegének olvasásával. Mert ez okozza a legtöbb nehézséget: régies írásmód, szókinccs, stílus, latinos és németes névváltozatok egymás mellett, latin bejegyzések az adatok között. Nagyon érdekes információkat tartalmaznak. Szeretném, ha az itt feltárt ismeretekből minél többet megismernének a gyülekezet tagjai is, a Harangszó újságunk igen jó lehetőséget nyújt erre. Hisz a levéltár csak akkor él, ha feldolgozzák részleteit, csak akkor kerül a ma élőkhöz szívközelségbe, ha olvashatják is. Ebben a kutatók is támogatnak. Munkájuk egy példányát itt hagyják, szívesen publikálnak. Fontosnak tartják a levéltárat. Igyekeznek gyarapítani anyagát, nagyesszei értékű fénymásolatokkal, máshol gyűjtött anyaggal. Egymást is segítik. Igaz, a harmadik találkozáskor többnyire kiderül, hogy rokonai kapcsolat köti őket egymáshoz.

Munkámhoz tartozik, hogy azoknak, akik bizonyítványért keresnek, szóban vagy írásban, a megfelelő keresztelési, esketési, halotti bizonyítványt kiállítsam,

ha nem ismeri a pontos adatot a kérelmező, néhány évkörben keressem. Leggyakrabban honossági, visszatelepelési, öröklési ügyekben, egyházi alkalmakhoz, továbbtanuláshoz kértek igazolást, itt-honról és külföldről is, egy évben 24-26-szor. Mint minden tevékenységről (pályázatok, kutatók, kutató anyag, iratgyarapodás), erről is nyilvántartást kell vezetni.

A levéltárhoz tartozik egy könyvtár is, könyvekkel, folyóiratokkal, amelyekről egy címjegyzékünk van, deszakszerű katalógusra lenne szükség.

Jó a kapcsolatam a többi evangélikus levéltárral: segítettek a kutatómunkában minket, sok anyaggal gyarapodtunk Sárszentlőrincről, Vas megyéből, Sopronból. De a helyi múzeumban és a városi könyvtárban is mindig kapok segítséget.

A szakmai eredményekre is figyelek. Nemcsak a vonatkozó irodalomba való betekintéssel, hanem részt vettem az egyházi levéltárosok konferenciáin Esztergomban, Patakon. Sok hasznos dolgot hallottam. Több ilyenre szeretnék eljutni, de az anyagiak nem teszik ezt lehetővé.

Én vezethetem a gyülekezet aktuális anyakönyveit is. Pár év múlva betelnek, és átkerülnek a hivatalból. De addig is közvetlenül részesévé lehetek minden örömeimnek, minden bánatnak, a jelennek is.

Szeretem ezt a levéltárat. A szívemhez nőttek az értékes, évszázados kötetek, és fáj, hogy nem tehetek többet javíttatásukért. Pedig a gyülekezet tagjai is próbáltak segíteni adományaikkal. Ezúton is köszönetet mondok minden adakozónak, és külön a többször is erre a célra adományozó Dr. Kiss A. Sándornak, Héjjas Irénkének és Héjjas Évának. Örülök, hogy évről évre nő a levéltár iránt érdeklődők száma. Pedig itt nem terem könnyen az érdem: időt, türelmet és kitartást igénylő a választott feladat, aminek megoldását a mában kevésre értékelik. De nem is maguknak írják, hidat építenek a múlt és jövő között. Ezzel nemcsak gránitnál is maradandóbb emléket állítanak a település alapítóinak, de tulajdonképpen adósságot is törlesztnek annak a földnek, ahol egykor bölcsőjük ringott. Így válnak munkájukkal mindannyian Oroszháza krónikásaivá.

Skorka Katalin:

Bízd Újra Életed Krisztusra!

Pár szó az Útmutatóról

A 2002-es évet is szeretnénk Isten kezéből venni, és az Ő áldásával élni. Mindennap szükségünk lesz Urunk szavára, legyen az tanács, bátorítás, figyelmeztetés vagy olykor intés. Az ige egyháza vagyunk, reformációi örökségünk a Szentírás alapuló hit. A próféták is jól tudták, az ÚR beszélő Isten, aki kinyilatkoztatja magát, törvényt ad népének, és igazságot nyújt a bűnbánónak. „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészítetted.” [2Tim 3, 16–17] írta Pál Timóteusnak mindezt, s mi magunk is tapasztaljuk Isten ígéjének áldott hatását. De hogyan olvassuk a Bibliát, milyen rendszerességgel és naponta mennyit?

270 éve, 1731-ben jelent meg az első nyomtatott Útmutató, Zinzendorf gróf indíttatása nyomán, s azóta sosem szakadt meg a kis könyv kiadása. 47 nyelvre fordítják le (afrikánstól zuluig), s évente több mint 1 millió példányszámban jelenik meg. Gyülekezetünkben is sokan vásárolják, hiszen segítségével a rendszeres, adott rend szerinti bibliaolvasást sajtíthatjuk el.

Láttam és hallottam, hogy többen cso-

dálkozva méregették, amikor a 2002. évi útmutatót meglátták. Színes borítólappja és más szerkezete talán elsőre idegenül hatott. Pedig a mostani, olvasmányokkal kibővített formátum már szinte teljesen olyan, mint az eredeti, a német nyelven kiadott herrnhuti testvérközösség által összeállított Útmutató.

A 2001-es útmutatót 1998. április 22-én állították össze – mint mindig, most is a szász városkában, Herrnhutban, az Útmutató hazájában. Ezen a szerda reggelen a szokásosnál többen ülték körbe a várudvar tanácskozótermének ovális asztalát. A nap ígéje az 1 Mózes 28,17 volt: „Milyen félelmes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja.” Christian Müller lelkész rövid áhítatot tartott, s az utána mondott imádságban arra kérte Istent, vezessen Szentlelkével és áldja meg az Útmutató összeállítását.

Az áhítat után csak négyen maradtak a szobában. Előveszik a szükséges kellékeket: egy ezüsttálat, két dobozt, melyekben az igék kis kártyákon felírva találhatók, s egy fadobozkát, melynek 1100 számozott kártyáskáját az ezüstedénybe helyezik. Szükségük van egy naptárra, papírra és tollakra is. Ketten feljegyzést készítenek, egyvalaki az igékkel teli dobozokat tartja maga előtt, az utolsó pedig

az asztal végénél áll, az ezüsttál mellett. „Január 1-je”, hangzik – erre az ezüsttálnál álló kivesz egy kis papírt a tálból, felolvassa a rajta lévő számot. Az igésdoboznál ülő kikeresi a hozzá tartozó ösztövegyet, és felolvassa azt. A január 1-jére szóló napi ige már meg is van. Két és fél évvel a megjelenés előtt az egész évre szóló igéket kihúzzák. Az Útmutatót összeállító feladata a következő hónapokban az, hogy megfelelő igéket és olvasmányokat keressenek minden adott ígéhez. Az úgynevezett esti igeszakaszok általában sorozatok, s ha az Útmutató segítségével olvassuk a Szentírást, úgy olvashatjuk végig, hogy elmélkedésre is jut elegendő idő, s megforgathatjuk azt szívünkben.

Kívánom, hogy az újesztendőben is legyen vágyódásunk Isten ígéjére, s tapasztalhassuk, hogy éltető, mint a víz, és nélkülözhetetlen, mint a napi kenyér. Segítsen bennünket rendszerességre és fegyelmezett igeolvasásra az Útmutató használata.

Felszentelték a Családok Átmeneti Otthonát

2001. december 17-én 11 órakor szentelte fel Nagy László református főjegyző és D. Dr. Harmati Béla evangélikus püspök a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat legfiatalabb intézményét a Mikszáth Kálmán utcai (volt Meszes-kisközi) iskolaépületben. A jeles rendezvényen vendég volt Tenczer Tamás, a Szociális és Családügyi Minisztérium főtanácsosa és Lehel László a MÖSZ igazgatója, evangélikus lelkész is. Egyházközségünk és egyházmegyénk vezetői, gyülekezeti tagok együtt vehettünk részt ezen az ünnepi istentiszteleti alkalmon.

Az egyházközségünk tulajdonában lévő épületen jelentős átalakításokat kellett végezni, hogy a MÖSZ céljainak megfeleljen. A szeretetszolgálat a szerződés értelmében tíz évig díjmentesen bérlí az ingatlant.

Talán akadnak közöttünk olyanok, akik nem tudják pontosan, milyen szociális feladatot fog ellátni az ez évben 10 esztendőes karitatív szervezet helyi intézménye.

Az orosházi térségben hiányt pótló Családok Átmeneti Otthona válsághelyzetbe került családokon szeretne segíteni. (Tehát *nem* hajléktalanok vagy menekültek befogadására alkalmas szálló kíván lenni.) A gyermekvédelmi törvény kimondja: a gyermek elsődleges érdeke, hogy családban nőjön fel. Ez a jogszabály teszi lehetővé az ilyen típusú otthonok létrejöttét is. Azoknak a családoknak az esetében, akiknek a körülményeik olyanok, hogy gyermekeik szellemi-fizikai fejlődése akadályokba ütközik, az államnak közbe kell avatkozni, a gyermeket szem előtt tartva.

A jelentkezők nem az utcáról kopogtatnak be. Egyházak, önkormányzatok, családsegítő központok és gyermekvé-

delmi szolgálatok kapcsolódnak be az itt folyó szolgálatba. Ajánlásaik, javaslataik figyelembevételével történik majd a rászoruló kiválasztása és ideiglenes elhelyezése hat, illetve legfeljebb kilenc hónapra.

A régi osztálytermek helyén ma már lakószobák vannak. Kilenc otthonos helyiség várja a családokat, s összesen 38-an költözhetnek be az idők folyamán. Bútorokról a szeretetszolgálat gondoskodott, ám néhány személyes tárgyat természetesen magukkal hozhatnak az ide érkezők. A krízishelyzetbe került, fedél nélkül maradt családok, illetve szülők gyermekükkel önellátók lesznek az épületben. Személyes szabadságukat nem korlátozzák. A gyermekek innen indulhatnak iskolába, a felnőttek pedig munkába. Ha szükséges, állást keresnek számunkra. (A jövedelemmel rendelkezőknek az itt kapott szolgáltatások költségéhez hozzá kell járulniuk. Ruhaneműt és tisztálkodási csomagot is kapnak, havonta egy, indokolt esetben két alkalommal élelmiszer-csomagot biztosítanak számukra.)

Az otthonban öt szociális asszisztens segíti őket bármilyen problémájuk megoldásában. A hétköznapi gondjaikra kapott tanácsadáson túl a keresztyén szellemiség érvényesítésével mentálisan is felkészítik őket arra, miként lehet leküzdeni egy-egy adódó nehézséget, krízist. A cél: visszavezetni őket a társadalomba. A bajba jutott családokat különböző szociális juttatásokban is részesítik, hogy majd innen kikerülve könnyebben megtalálják helyüket. Ahhoz, hogy helyzetükön változtassanak, és új perspektívát lássanak maguk előtt, nemcsak az alkalmazottak erőfeszítése szükséges, nekik is keresniük kell a megoldást. Egy meghatározott cselekvési programot dolgoznak ki szá-

mukra, melyet velük egyeztetve próbálnak elvégezni. A szabadidő hasznos eltöltésében is ötleteket kínálnak az itt dolgozók, de arra is törekednek, hogy a családtagok gyakran legyenek együtt (például közös tanulás, szórakozás során). A szigorú házirend ellenére első helyen áll a családi légkör megteremtése.

A szépen függönyözött, barátságos hangulatú folyosókon lépdelve eljuthatunk a közösségi helyiségekbe. Van társalgó, mosoda, étkező és teakonyha, valamint női és férfi fürdő. A szakemberek és a vezetőnő számára külön szobákat kényszerít ki. A Családok Átmeneti Otthonában jogászra és pszichológusra is szükség lehet, feladataikat egy csendes szobában végezhetik. S mivel a gyermekközpontúság elve itt valóság, egy játszósobát is kialakítottak a legkisebbeknek.

Az első családokat februártól szeretnék fogadni, így az effektív szociális munka is akkor kezdődhet el. Reméljük, hogy hamarosan megkapják a használatba vételi engedélyt, és így már semmi sem állhat jó küldetésük útjába.

December 21-én kerül bemutatásra az intézmény. Egy karácsonyi műsor keretében közös szeretetbédre hívják a nagycsaládosokat.

Végül ezúton fejezzük ki köszönetünket az intézmény vezetőjének, Dr. Molnár Mihálynénak, valamint Lázár Pálnénak, hogy segítségükkel megfelelően tájékozathattuk a Harangszó olvasóit!

Skorka Katalin

KEDVES TIZENÉVES BARÁTUNK!

Az alábbi programokra hívunk Téged is nagy szeretettel:

- Szombatonként 15 órától (az ünnepek alatt is) ifjúsági órát (TEVÉ-t) tartunk, sok beszélgetéssel, énekléssel, játékkal és természetesen az igére való figyellel.
- Kedd esténként 18 órától adventi elcsendesedéssel készülünk Krisztus Urunk születésére.
- December 24-én 15 órától „Gyermekek karácsonya” lesz gyülekezetünkben, melyen énekes és verses szolgálatokkal szeretnénk részt venni.

Két jövő évi programunk:

- Január 12-én, szombaton 15 órától (a TEVE keretében) megünnepeljük az elmúlt négy hónap születésnaposait.
- Márciusban szeretetvendégségen szeretnénk közelebb kerülni a konfirmándusokkal.

Ezeket kívül számos gyülekezeti alkalmon, istentiszteleten veszünk részt együtt, gyakran szolgálatokkal is. Ha tizenéves vagy, esetleg annak érzed magadat (hiszen nem a kor számít), akkor alkalmainkra Téged is szeretettel hívunk és várunk! Örömlénk, ha jelenléteddel te is gazdagítanád közösségünket! Szeretettel és áldáskívánással:

A TEVÉ-k, valamint Zsuzsika néni és Ervin bácsi

FELHÍVÁS!

A Családok Átmeneti Otthona azzal a kéréssel fordul a kedves testvérekhez, hogy már most gondoljanak azokra a gyermekekre és családokra, akik a megnyíló otthonban fognak lakni. Szükségük lenne centrifugára, keverőtárcsás mosógépre és gyerekágyra, de játékokra is. Örömmel vennék, ha a feleslegessé vált dolgokat (adományképpen) eljuttatnák hozzájuk.

Magyarként Finnországban

A mikor megkértek, hogy írjak arról, mit csinálok és hogyan telik az életem Helsinkiben, gondolkodóba estem: miként tudnám dióhéjba sűríteni a mögöttem álló immár másfél évet? Az alábbi sorok reményeim szerint visszaadnak valamit az eddig átéltekből.

Ősztöndíjasból rendes diák

Egy német, egy történelem és egy hittantanár szakos diplomával a zsebemben, valamint három, finn szakon elvégzett egyetemi év után 2000 szeptemberében kezdtem meg tanulmányaimat a Helsinki Egyetem teológiai karán. Európa eme északi pontjára a magyarországi és a Finn Evangélikus Egyház ösztöndíjas csereprogramjának révén jutottam el. Ez idő alatt derült ki: lehetőség van arra, hogy a hittantanári végzettségemet kiegészítve a Helsinki Egyetemen teológusi diplomát is szerezzek. Némi töprengés után pályáztam – sikerrel. Így kezdetem meg idén már a második tanévet odakint.

Egyetemi élet

A finnországi „teológia” nem önálló intézmény, hanem az állami egyetem egyik kara, hat tanszékkal, nagy létszámú oktatói gárdával és népes hallgatósereggel. Mivel kikerülésemkor már beszéltem finnül, a nyelvismeret jelentősen megkönnyítette a beilleszkedést. Bár kezdetben akadtak gondjaim a finnül való jegyzeteléssel és vizsgázással, de viszonylag hamar sikerült beleszoknom az idegen nyelven való tanulásba. A vizsgák rendszere némiképp eltér az itthonitól: a szóbeli vizsgák ismeretlenek, számonkérés kizárólag írásban történik. A diákok jól felszerelt könyvtárat használhatnak, van helyi diákönkormányzat, mely saját lapot is kiad.

Barátok-rokonok

Tavaly szeptemberben az életem táruló világ egyszerre volt ismerős és ismeretlen. Ismerős azért, mert már az ösztöndíjas év előtt is többször alkalmam volt Finnországban járni. Ismeretlen azért, mert csupán az első kint töltött hónapok után jöttem rá, mennyire nem, vagy csak felületesen tudtam addig – előző látogatásaim során – megismerni a finn kultúrát. Milyen Finnország? Kedves. Szép. Más. A finnek alapvető tulajdonsága a pontosság, a becsületesség, a törvénytisztelet. (Ha valaki csak egyetlen megállót utazik a villamoson, akkor is megveszi a jegyet – eszükbe sem jut bliccelni.) Megnyerő a kedvességük és az őszinteségük: amit mondanak, azt úgy is gondolják, az adott szóban meg lehet bízni. Viszont túlzott udvariaskodást ne várjunk el: ha beszélgetőpartnerünk úgy gondolja, valamilyen nincs igazunk, nem fog habozni, hogy ezt a szemünkbe mondja.

Kisegyház tagjaként a népegyházban

Egyik meghatározó élményem a címben vázoltakhoz kötődik. Az ötmillió Finnországban ugyanis a lakosság 83%-a evangélikus. Emellett a következő jelentősebb felekezetek vannak még jelen: ortodox (3%), pünkösdi (2%). A katolikus egyház Finnországban mindössze néhány ezer lelket számlál. Bár a finn egyház jól szervezett ifjúsági munkával büszkélkedhet (többek között viszonylag magas a konfirmációs oktatásban résztvevők száma), az istentiszteleti látogatottság alatta marad a magyarénak: a hatalmas templomok padjait vasárnaponként alig-alig töltik meg a hívek. Helsinkiben egyetlen olyan alkalom van, amelyen zsúfolásig megtelik a templom – ez a vasárnap esti Johanneksen templomi Tuomas-messu (Tamás-mise), amely afféle ifjúsági istentiszteletnek is felfogható: a liturgia lényegében változatlan, az énekek viszont csaknem teljesen az egyházi könnyűzene repertoárjából kerülnek ki. Mindehhez profi kórus és zenekar csatlakozik, mely kissé koncertszerűvé teszi az élményt, de talán épp az istentisztelet modernsége az, ami miatt rendkívül népszerűvé vált a fiatalok és a templomot egyébként ritkán látogatók között. A finn istentiszteletekhez elmaradhatatlanul kapcsolódik az azt követő közös kávézás illetve teázás. A szertartás végeztével a gyülekezeti tagok az altemplomba vagy a gyülekezeti házba mennek. Itt – jelképes adományért – egy szelet sütemény és egy csésze kávé vagy tea mellett nyílik alkalom baráti beszélgetésre. (Ezt a szokást hasznos lenne itthon is meghonosítani.)

Testvérkapcsolatok

Az orosházi gyülekezet tagjaként kint lételem alatt alkalmam nyílt többször is látogatást tenni Tamperében. Tavaly tavasszal részt vehettem testvérgyülekezetünk ünnepi istentiszteletén, ahol többek között az új szószék és a keresztelőmence felszentelésére került sor. Nagy öröm, hogy ezek létrejötte két, Finnországban élő orosházi testvérünkhöz fűződik: a tervezést Hajnalka Halonen (Dimák Hajnalka), a kivitelezést pedig Szemenyei Sándor végezte. A hármálai gyülekezetben tett látogatásomkor tapasztalhattam, hogy a finnek mindig nagy szeretettel emlékeznek meg rólunk és a Magyarországon töltött időről.

Noha a fenti kép korántsem teljes Finnországról (nem is lehet az), de remélem, e pár sorral sikerült valamit felvilágotlanom belőle, és abból, hogy milyen magyarnak lenni – odakint.

Befejeződött a testrészeinkről szóló „Fejem, vállam, térdem, talpam” sorozat. Örökélet vasárnapján alig fértünk el a gyülekezeti teremben. Felnőttekkel együtt 104-en voltunk, ahogyan ádvént 1. vasárnapján is! Rendhagyó módon nem a Győry-terembe hívtuk a gyerekeket, mert miután a feltámadott testről is hallhattunk (Jn 20,19–20) sógyurmából készítettünk emberalakot, s az ezeleti helyiség nem lett volna alkalmas egy ilyen forgataghoz.

Számunkra az adventi készülődés egy nagy koszorú melletti csöndes időszakot jelent. Ilyenkor nincs játék, sem versengés, mint máskor, azonban a koszorút közösen készítettük el. Sokan hoztak kertjükből örökzöld ágakat. A hétről hétre fellobbanó gyertyafények mellett hívjuk az Úr Jézust énekekkel és imádságban templomunkba, otthonainkba. Diákepek segítségével utazást teszünk a múltba, hogy megismerjük azok várakozását, akik a Földre jött Isten Fiát befogadták. Ádvént 3. vasárnapja előtt most is karácsonyi játszóházat szerveztünk, ahol olyan jó volt saját kezűleg elkészíteni az ajándékkísérőt, az ablakdíszeket, nem is beszélve a ropogós, illatos mézeskalácsról!

A hívogatás pedig továbbra is él! Minden vasárnap várjuk a kisgyermekes családokat, iskolás gyerekeket 9 órára, a Győry-terembe. Áldott ünnepet kívánva, szeretettel:

Skorka Katalin és a Sámuel csoport felnőttei

Az Olvasás Éve

2001. június 7-én – eddig egyedülállóan – a szervezők útjára indították Az Olvasás Évét. Az ünnepi könyvhetek közti időszakban minden lehetséges fórumon hangsúlyozzák az olvasás szerepét, élet- és nemzetgazdagító hatását.

Az olvasásról *Rockenbauer Zoltán* kultuszminiszter véleménye: „Aki nem olvas, lemarad, és a világot csak igen szűkösen ismerheti meg. Az olvasás nyújtotta szórakozást és erkölcsi-bölcséleti tartalmat pedig semmi mással nem lehet helyettesíteni. Az olvasás: befogadás a jelenben és impulzus a jövőhöz, a továbblépéshez. Az ezredfordulón egyre látványosabb csodákat felváltató konkurenciák sem tudják helyettesíteni. Az Olvasás Éve éppen ezért akkor éri el célját, ha azt az üzenetet közvetíti – elsősorban az olvasási szokásokban bizonytalanabb fiataloknak –, hogy az olvasás nem múzeumi, hanem az életet szolgáló kultúra.”

Iskolánk, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium is bekapcsolódott az országos programsorozatba, s ennek keretén belül szervezett író-olvasó találkozót 2001. december 5-én, egy téli szerda délutánon. *Koszorús Oszkárt* láttuk vendégül a díszteremben, ahol sok-sok

kisdiák hallgatta szájatva érdekes, hangulatos történeteit gyerekkoráról és olvasmányélményeiről.

Mint az „Orosháza jelesei” című kötet szerkesztője s több helytörténeti munka szerzője mesélt arról, hogy mindig sok történeti könyv és szépirodalmi alkotás vette őt körül a lelkész édesapa házi könyvtárában, így természetes volt számára, hogy mindig sokat olvasott. Elmondta például azt, hogy mikor 6. osztályos volt, a tanév kezdetétől karácsonyig 194 könyvet olvasott el, s a téli szünetben annyira igyekezett, hogy Újévig kerekén 200-ra emelkedett ez a szám! A sokféle olvasmány mellett természetesen egy mindig a kezében volt: a Könyvek Könyve, a Biblia. Nem csoda, hogy a gazdag olvasmányélmények gyökeret eresztettek életében, s mindig a könyvekhez, az olvasáshoz kötődött – könyvtárosként és könyvkereskedőként is.

Ám *Koszorús Oszkár* nemcsak mint író, szerkesztő és az egyházmegye felügyelője ismert előttünk, hanem sok más szállal is kapcsolódik iskolánkhöz: tagja az igazgatótanácsnak, illetve három uno-

A karácsony határainkon túl

Vajon tudunk-e valamit arról, hogy a világ más országaiban hogyan készülnek a karácsonyra, és hogyan ünneplik meg Jézus születését? Pillantsunk hát bele egy kicsit más népek készülődésébe, ünneplésébe!

ANGLIA

A régi legendák szerint a leghatalmasabb angol király Arthur volt. Ő karácsony tájt minden évben asztala köré gyűjtötte legnemesebb lovagjait és ünnepi lakomát szolgáltatott fel nekik. Az udvar szórakoztatására híres zenészeket, színészeket és költőket hívott.

Angliában még ma is ilyen vidáman: énekléssel, tánccal, gazdag vacsorával ünneplik a karácsonyt. Az asztalokat, szobák falait fagyönggyel, pálmaágakkal, papírfüzérekkel díszítik fel. A gyerekeknek sokig kell várniuk az ajándékokra. Szenteste lefekvés előtt a saját maguk kötötté harisnyájukat (amelyeknek lehetőleg jó hosszú a száruk) a kandalló fölé akasztják. Ebbe teszi majd Santa Claus az ajándékokat. Ő a keményen át jut be a házba. Aki meg akarja lesni őt, az bizony pórol jár. Amikor megpillantja az ajándékokat, könnyezni kezd a szeme, be kell csuknia, s mire kinyitja, minden ajándék eltűnik.

FRANCIAORSZÁG

Ebben a Rajnán túl fekvő nagy országban is hangos és vidám a karácsony. Általában itt is fagyönggyággal díszítik fel a lakást. A nagyszoba egyik sarkába pedig bekerül a karácsonyi jászol. Ezt majdnem mindig a gyerekek építik. A jászol köré apró agyagfigurákat tesznek. A Máriát, Józsefet, Jézust és a pásztorokat ábrázoló figurák egész serege díszíti a szobát karácsonyfa helyett. Ez elé a jászol elé helyezi karácsony éjszakáján az ajándékokat Karácsonyapó (Père Noël) a gyerekek gyönyörűen kifényesített cipőibe.

OLASZORSZÁG

A 12. században élt egy ember az olaszországi Assisiben, akit Giovanni névre kereszteltek. Gazdag családja volt, fiatalkorában csak a pompának, a szórakozásnak élt; egészen addig, amíg egyszer komolyan megbetegedett és elgondolkodott. Megbánta addigi tetteit és elhatározta, hogy szegény remeteként fog ezután élni. A Francesco (Ferenc) nevet választotta magának és elvonult a világtól. Egyszer egy szentföldi zarándokút alkalmával felkereste az istállót, amelyben Jézus született. Olyan mély benyomást tett rá, hogy elhatározta: honfitársainak is bemutatja, milyen ez a jászol. Hazatérte után, mikor eljött a karácsony, egy barlangban prédikált, amelyet ő rendezett be, ahogy Betlehemben látta. Ettől kezdve az olasz emberek otthonából karácsonykor soha nem hiányozhat a betlehemi jászol. Az olasz gyerekek január 6-án kapják meg az ajándékokat, mert Jézusnak is ezen a napon hoztak ajándékokat a napkeleti bölcsek.

SVÉDORSZÁG

Svédországban a *zord éjszakák időszaka* a karácsony. Így nevezik azt a tizenkét napot, amely december 24-étől január 6-ig tart. Régebben minden cseléd hozott magának az erdőből egy hatalmas fatuskót, és meggyújtotta a kandallóban. Amíg égett, addig tartott az ünnep. Ezekben a napokban hallgattak a fegyverek, el kellett felejteni minden gyűlölködést. A karácsonyfát a nagyszoba közepére állították, mert körülötte lejtették vidám körtáncukat a családtagok. A svéd gyerekeknek az ajándékokat egy szalmából készült kecskének hozza, az úgynevezett Jul-Bock, amely Thornak, a mennydörgés istenének szolgálja.

EGYESÜLT ÁLLAMOK

Az Egyesült Államokban a világ minden tájáról érkezett emberek élnek, így ott a legkülönbözőbb karácsonyi szokások keverednek egymással. Azért vannak az Államokban kialakult, közös szokások is. Például egész decemberben énekelve járnak házról-házra a gyerekek, és mindenütt ünnepi módon megvendégelik őket. Csaknem minden házban színes égőkkel megvilágított kis karácsonyfa áll, sőt sokszor a ház előtt álló fenyőfát is kivilágítják. Az ajándékot az amerikai gyerekek is úgy kapják, mint a franciák vagy az angolok, a harisnyájukat vagy a cipőjüket tölti meg Karácsonyapó. Aki pedig szemfüles és meghallja a szánja csengőjét, az álmában körutazást tehet vele a csillagos égbolton.

kája tanul intézményünkben. Köszönjük, hogy eljött közénk; máskor is szeretettel várjuk, és szívesen hallgatjuk gondolatait, történeteit.

Szívleljük meg *Márai Sándor* gondolatait mindannyian: „Nem fontos, hogy sok

író legyen egy közösségben, de fontos, hogy sok olvasó legyen. Nem fontos, hogy te szövegezd meg a szépet és igazat, fontosabb, hogy megismerjed.”

Kilián Szilvia

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELESEK (3 éven aluli gyermekek)

Tóth Árpád és Kiss Gabriella leánya:

LISA NINETTA 2001. október 13.

Bartos Zászló és Tihanyi Krisztina leánya:

LILLA 2001. október 14.

Rábai Gábor és Dani Anikó Gabriella fia:

GERGŐ PÉTER 2001. december 9.

Szemenyei Béla és Kostyálík Gyöngyi leánya:

MÓNIKA RÉKA 2001. december 16.

**ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN
ÉS CSALÁDJUKON!**

HÁZASSÁGKÖTÉS

Horváth Attila és Pénzes Krisztina 2001. november 10.

**ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!**

TEMETÉSEK (2001. október 5.–december 11.)

Gvocs Mária (58) · özv. Paulik Istvánné (Csizmadia Eszter 84) · Kecskeméti Béla (65) · özv. Sente Lajosné (Fazekas Irén Emília 74) · Bazsali Sándor (76) · Ruhmann Imréné (Kovács Erzsébet 59) · Horváth Géza (58) · Fazekas Ferenc (79) · Sitkei Jánosné (Szemenyei Irén 80) · Csizmadia Lajos (66) · Pusztai Lajos (80) · Szendrei Mihály (81) · Sente József (93) · Pörneki János (57) · Gombkötő József (77) · Bánki Horváth Bálintné (Tóth Etelka 91) · Valaczkai Józsefné (Makocsai Emma Julianna 60) · Kodrán Ilona (81) · Gaál György (57) · Fekete Mihály (100) · Tobak Sándor (61) · Jankó Tatjana (Tatjana Borotkin 56) · Ádász Ferenc (79) · Csizmadia Sándor (67) · Tóth József (89) · Németh István (76) · Nagy István Sándor (78) · Kovács Józsefné (Pörneki Rozália 90) · Kakuk Andrásné (Madarász Erzsébet 80) · Joó Józsefné (Kunos Mária 76)

**A VILÁG PEDIG ELMŰLIK [...] DE AKI AZ ISTEN
AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ.
(1Jn 2,17)**

ÜNNEPI ALKALMAINK

December 24.: 15.00 óra Gyermekek karácsonya.
17.00 óra Szentesti istentisztelet.
23.30 óra Éjféλι betlehemes.

December 25.: 10.00 óra Karácsonyi istentisztelet (úrvacsora).
17.00 óra Karácsony esti istentisztelet.

December 26.: 10.00 óra Karácsonyi istentisztelet (úrvacsora).

December 31.: 17.00 óra Óév esti istentisztelet.

Január 1.: 10.00 óra Újévi istentisztelet (úrvacsora).
17.00 óra Újév esti istentisztelet (úrvacsora).

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

(2001. október 6.–2001. december 10.)

Györgyi István	1000 Ft
Kertai Jánosné	500 Ft
Barna Béláné (Kardoskút)	500 Ft
Lázár Pál és családja	1000 Ft
Szász István	1000 Ft
Borcsicki Józsefné	1000 Ft
Németh János és neje	1000 Ft
Evangélikus Iskola	4000 Ft
Tóth Gyöngyné	500 Ft
Tóth György	500 Ft
Tóth Lenke	2000 Ft
Dr. Dénesné Ujj Ilona	2000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	1000 Ft
Dr. Misurda Mihályné	5000 Ft
Dr. Fehér Dezsőné (Budapest)	2000 Ft
Lánczi Istvánné	500 Ft
Kilián László és családja	1000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft
Németh Istvánné	500 Ft
Pleskó Pál	1500 Ft
Madarász István (Balatonboglár)	2000 Ft
Bérces Elemér és neje	2000 Ft
Dr. Horváthné Csepregi Terézia özv. Pusztai Lajosné	1000 Ft 5000 Ft
Dr. Farkas Péter (Budapest)	5000 Ft
Jankó Lajosné	1000 Ft
Móroc Antal (Kardoskút)	1000 Ft
Tóth Kálmán és neje	1000 Ft
Fejes Sándorné	500 Ft
Szikora Józsefné	1000 Ft
Tóth Sándor István	5000 Ft
Marosvölgyi Sándorné	1000 Ft
Czikora Emília	2000 Ft
Gyöngyösi Katalin	500 Ft
Kovács Tiborné és Kovács Tímea	1000 Ft
Hajdú János és neje (Kardoskút)	1000 Ft
Deák Ferencné	1000 Ft
Koszó Pálné	1000 Ft
Keller Józsefné	500 Ft
Nemes Endréné	1000 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft
Molnár Mihály (Békéscsaba)	1000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 3 testvértől	2630 Ft

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

**ISTENTŐL ÁLDOTT
KARÁCSONYT ÉS BOLDOG
ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK MINDEN
KEDVES OLVASÓNKNAK!**